DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 16 februari 2006 *

I mål C-502/04,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Bundesverwaltungsgericht (Tyskland), genom beslut av den 3 augusti 2004 som inkom till domstolen den 7 december 2004, i målet

**Ergün Torun**

mot

**Stadt Augsburg,**

ytterligare deltagare i rättegången:

**Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,**

**Landesanwaltschaft Bayern,**

* Rättegångsspråk: tyska.

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans samt domarna R. Schintgen (referent), R. Silva de Lapuerta, G. Arestis och J. Klučka,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,

justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Ergün Torun, genom K. Lehner, Rechtsanwalt,

— Tysklands regering, genom M. Lumma och C. Schulze-Bahr, båda i egenskap av ombud,

— Slovakiens regering, genom R. Procházka, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom G. Rozet och B. Martenczuk, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

## Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 7 andra stycket i associeringsrådets beslut nr 1/80 av den 19 september 1980 om utveckling av associeringen (nedan kallat beslut nr 1/80). Associeringsrådet inrättades genom avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Turkiet, vilket undertecknades den 12 september 1963 i Ankara av Republiken Turkiet, å ena sidan, och av medlemsstaterna i EEG och gemenskapen, å andra sidan. Avtalet ingicks, godkändes och bekräftades för gemenskapens räkning genom rådets beslut 64/732/EEG av den 23 december 1963 (EGT 217, 1964, s. 3685).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Ergün Torun, turkisk medborgare, och Stadt Augsburg angående ett mål om utvisning från Tyskland.

### Tillämpliga bestämmelser

3 I artikel 6.1 och 6.2 i beslut nr 1/80 föreskrivs följande:

"1. Med undantag för bestämmelserna i artikel 7 om familjemedlemmars rätt till anställning har en turkisk arbetstagare som tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat

— rätt att efter ett års reguljär anställning i denna medlemsstat få sitt arbetstillstånd förnyat hos samma arbetsgivare om han har anställning,

— rätt att efter tre års reguljär anställning, med undantag för det företräde som skall ges arbetstagare från gemenskapens medlemsstater, i denna medlemsstat inom samma yrke anta ett erbjudande om anställning från valfri arbetsgivare som görs under normala förhållanden och som registrerats hos arbetsförmedlingen i denna medlemsstat,

— rätt att efter fyra års reguljär anställning i denna medlemsstat utöva valfri avlönad verksamhet.

2. Semesterperioder och föräldraledighet samt frånvaro på grund av arbetsskada eller kortvarig sjukdom skall jämställas med perioder av reguljär anställning. Perioder av ofrivillig arbetslöshet, som i vederbörlig ordning bekräftats av behöriga myndigheter, samt frånvaro med anledning av långvarig sjukdom skall inte inskränka de rättigheter som erhållits med anledning av den föregående anställningsperioden utan att de därmed jämställs med perioder av reguljär anställning."

4 I artikel 7 i beslut nr 1/80 föreskrivs följande:

"När en turkisk arbetstagare tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat har dennes familjemedlemmar, under förutsättning att de har fått tillstånd att förena sig med honom,

— rätt att efter minst tre års laglig bosättning i den medlemsstaten, och med förbehåll för den företrädesrätt som tillkommer arbetstagare från gemenskapens medlemsstater, anta erbjudanden om anställning,

— rätt att efter minst fem års laglig bosättning i den medlemsstaten utöva valfri avlönad verksamhet.

Barn till turkiska arbetstagare som har genomgått en yrkesutbildning i värdstaten kan, oavsett hur länge de har varit bosatta i den medlemsstaten, anta erbjudanden om anställning i den medlemsstaten, på villkor att en av föräldrarna har varit reguljärt anställd i åtminstone tre år i sagda medlemsstat."

5 Artikel 14.1 i samma beslut har följande lydelse:

"Bestämmelserna i detta avsnitt är tillämpliga med undantag för begränsningar som grundas på hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsan."

**Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna**

6 Det framgår av hänskjutandebeslutet att turkiske medborgaren Ergün Torun föddes i Tyskland den 13 april 1976 där han därefter har varit permanent bosatt. Han har permanent uppehållstillstånd i Tyskland sedan maj 1992.

7 Ergün Torun, som har bott i Tyskland sedan födseln och är son till en turkisk medborgare som varit reguljärt anställd i Tyskland sedan år 1972, har efter att ha avslutat tysk grundskola och förberedande yrkesutbildning efter grundskolan

genomgått en yrkesutbildning till industrimekaniker från den 1 september 1991 till den 28 februari 1995. Utbildningen avslutades med ett godkänt gesällprov.

8 Efter avslutad yrkesutbildning arbetade han till och med slutet av år 1996 vid olika företag, mestadels under två till tre månader. Mellan anställningarna var han arbetslös och uppbar understöd. Sedan början av år 1997 var Ergün Torun narkotikamissbrukare och eftersom han var arbetslös uppbar han arbetslöshetsersättning som dock upphävdes med retroaktiv verkan den 23 februari 1998. Grunden härtill var att han inte hade infunnit sig till en anställningsintervju hos ett personaluthyrningsföretag som erbjudit honom ett industrimekanikerarbete.

9 Ergün Torun, som varit frihetsberövad sedan maj 1998, och som fick sin första brottmålsdom i oktober 1997, dömdes i mars 1999 till frihetsstraff i totalt tre år och tre månader för väpnat rån och olaga förvärv av narkotika.

10 Stadt Augsburg beslutade den 2 september 1999 att Ergün Torun skulle utvisas från Tyskland med förbud att återvända. Regeringen i Schwaben (Regierung von Schwaben) avslog Ergün Toruns klagomål mot utvisningsbeslutet, varpå denne väckte talan mot beslutet vid Verwaltungsgericht Augsburg. Verwaltungsgericht avslog talan i dom av den 10 oktober 2000.

11 Ergün Torun överklagade domen från Verwaltungsgericht Augsburg till Bayerischer Verwaltungsgerichtshof, som avslog överklagandet i dom av den 7 augusti 2002.

12 Den hänskjutande domstolen, som fann att utvisningsbeslutet överensstämde med nationell rätt, enligt vilken en utlänning som dömts till fängelse i minst tre år genom lagakraftvunnen dom eller till fängelsestraff enligt bestämmelserna i narkotikastrafflagen ovillkorligen skall utvisas, ifrågasätter emellertid om utvisningen är förenlig med beslut nr 1/80.

13 Mot denna bakgrund beslutade Bundesverwaltungsgericht, vid vilken domstol Ergün Torun begärt prövningstillstånd, att vilandeförklara målet och att hänskjuta följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Förlorar ett myndigt barn, som har genomgått yrkesutbildning till industrimekaniker med gesällbrev, till en i Förbundsrepubliken Tyskland sedan mer än tre år reguljärt anställd turkisk arbetstagare, den rätt till bosättning som följer av rätten att anta erbjudanden om anställning enligt artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 — utom i de fall som avses i artikel 14 i beslut nr 1/80 — när denne lämnar värdmedlemsstaten för en avsevärd period utan legitima skäl — även när denne

a) på grund av väpnat rån och brott med anknytning till narkotikahandel har avtjänat ett fängelsestraff om sammanlagt tre år utan att villkorlig frigivning medgetts och han, inräknat den tid han suttit häktad, har avtjänat hela straffet?

b) har arbetat på den reguljära arbetsmarknaden i Förbundsrepubliken Tyskland och därigenom själv har förvärvat och sedan åter förlorat en rätt till bosättning som härleds från rätten att utöva avlönad verksamhet i artikel 6.1 andra eller tredje strecksatsen i beslut nr 1/80?

Har han förlorat denna rätt genom att han

i) inte ha antagit ett erbjudande om anställning från Arbeitsamt (arbetsförmedlingen) efter, i detta fall, mer än ett års arbetslöshet?

ii) på grund av väpnat rån och narkotikabrott döms till frihetsstraff i tre år, utan att villkorlig frigivning medgetts ens i efterhand, och han, inräknat den tid han suttit häktad, har avtjänat hela straffet och under hela strafftiden inte har stått till den reguljära arbetsmarknadens förfogande men ungefär en månad efter frigivningen åter fått arbete genom ett personaluthyrningsföretag utan att då längre ha rätt till bosättning i Tyskland?

2) För det fall den första frågan besvaras jakande ställs följande fråga: Förlorar en turkisk medborgare rätten till bosättning som härleds från rätten att utöva avlönad verksamhet i artikel 6.1 andra eller tredje strecksatsen i beslut nr 1/80 under de förutsättningar som anges i fråga 1 b ovan?"

**Tolkningsfrågorna**

14 Det skall inledningsvis konstateras att den hänskjutande domstolen anser att klaganden i målet vid den nationella domstolen uppfyller samtliga villkor i artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 och därmed, då han åtnjuter de rättigheter som följer av denna bestämmelse, även har rätt till bosättning enligt densamma.

15 Det framgår för övrigt av hänskjutandebeslutet att det är ostridigt att villkoren för att tillämpa artikel 14.1 i beslut nr 1/80 inte är uppfyllda i detta fall.

*Den första tolkningsfrågan*

16 Den hänskjutande domstolen vill med sin första tolkningsfråga få utrett under vilka förutsättningar en turkisk medborgare som Ergün Torun som har rätt att utöva valfri avlönad verksamhet i värdmedlemsstaten enligt artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 kan förlora denna rätt.

17 Vid besvarandet av denna fråga skall det redan från första början erinras om att i det system som infördes genom kapitel II första avsnittet i beslut nr 1/80, där bland annat artiklarna 6, 7 och 14 återfinns, regleras särskilt turkiska medborgares rättigheter vad avser anställning i värdmedlemsstaten. Det görs i detta sammanhang en åtskillnad mellan situationen för turkiska arbetstagare som har varit reguljärt anställda i den berörda medlemsstaten under en bestämd period (artikel 6) och situationen för familjemedlemmar till dessa arbetstagare som är bosatta i värdmedlemsstaten (artikel 7).

18 Vad avser just den senare personkategorin görs i beslut nr 1/80 åtskillnad mellan familjemedlemmar som har fått tillstånd att förena sig med arbetstagaren i värdmedlemsstaten, och som har varit lagligt bosatta där under en bestämd period (artikel 7 första stycket), och barn till en sådan arbetstagare som har genomgått en yrkesutbildning i den berörda medlemsstaten (artikel 7 andra stycket) (se dom av den 19 november 1998 i mål C-210/97, Akman, REG 1998, s. I-7519, punkt 21).

19 Vad avser artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80, som denna första tolkningsfråga rör, skall det för det första erinras om att domstolen redan har funnit att denna bestämmelse, i likhet med artikel 6.1 (se dom av den 20 september 1990 i mål C-192/89, Sevince, REG 1990, s. I-3461, punkt 26, svensk specialutgåva, volym 10, s. 507) och artikel 7 första stycket (se dom av den 17 april 1997 i mål C-351/95, Kadiman, REG 1997, s. I-2133, punkt 28), har direkt effekt i medlemsstaterna, vilket medför att turkiska medborgare som uppfyller de där föreskrivna villkoren därmed direkt kan göra gällande de rättigheter som de tillerkänns i denna bestämmelse (dom av den 5 oktober 1994 i mål C-355/93, Eroglu, REG 1994, s. I-5113, punkt 17, och domen i det ovannämnda målet Akman, punkt 23).

20 Det skall för det andra påpekas att de rättigheter som artikel 7 andra stycket tillerkänner barnet till en turkisk arbetstagare vad avser anställning i den berörda medlemsstaten med nödvändighet — för att rätten att komma in på arbetsmarknaden och faktiskt utöva avlönad verksamhet inte skall förlora sin ändamålsenliga verkan — förutsätter att den berörda personen har en motsvarande rätt till bosättning (domen i det ovannämnda målet Eroglu, punkterna 20 och 23, samt domen i det ovannämnda målet Akman, punkt 24).

21 Det skall för det tredje påpekas att det framgår av fast rättspraxis att artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 skall tolkas så att de rättigheter som tillkommer familjemedlemmar till en turkisk arbetstagare som uppfyller kraven i första stycket endast kan begränsas med tillämpning av artikel 14.1 i beslut nr 1/80, nämligen med hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsan eller på grund av att den berörda personen har lämnat värdmedlemsstaten för en avsevärd period och utan legitima skäl (dom av den 16 mars 2000 i mål C-329/97, Ergat, REG 2000, s. I-1487, punkterna 45, 46 och 48, av den 11 november 2004 i mål C-467/02, Cetinkaya, REG 2004, s. I-10895, punkterna 36 och 38, samt av den 7 juli 2005 i mål C-373/03, Aydinli, REG 2005, s. I-6181, punkt 27).

22 Det skall för det fjärde konstateras att de villkor som uppställs i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 är strängare ändem i andra stycket i samma artikel för

barn till en turkisk arbetstagare som har genomfört en yrkesutbildning i värdmedlemsstaten (domen i det ovannämnda målet Akman, punkt 35).

23 Det följer av domstolens rättspraxis att artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 är en mer förmånlig bestämmelse än artikel 7 första stycket och syftar till att, med avseende på en turkisk arbetstagares familjemedlemmar, ge dennes barn en särställning, så att de skall få det lättare att inträda på arbetsmarknaden efter att ha avslutat en yrkesutbildning, detta i syfte att successivt införa fri rörlighet för arbetstagare i enlighet med syftet med beslut nr 1/80 (domen i det ovannämnda målet Akman, punkt 38).

24 Härav följer att andra stycket i artikel 7 inte skall tolkas strängare än första stycket i samma artikel och att det finns än större anledning till att de rättigheter som tillerkänns turkiska medborgare som uppfyller villkoren i andra stycket inte får begränsas av andra skäl än dem som gäller enligt första stycket i samma artikel.

25 Begränsningar i de rättigheter som tillerkänns enligt artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 får endast vara av två slag, nämligen begränsningar i en turkisk migrerande arbetstagares närvaro i värdmedlemsstaten om han genom sitt personliga uppförande utgör en faktisk och allvarlig fara för den allmänna ordningen, den allmänna säkerheten eller folkhälsan i den mening som avses i artikel 14.1 i samma beslut eller om han lämnar värdmedlemsstaten för en avsevärd period och utan legitima skäl (se analogt domarna i de ovannämnda målen Cetinkaya, punkt 36, och Aydinli, punkt 27).

26 De rättigheter som tillerkänts enligt artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 kan under dessa omständigheter, i motsats till vad den tyska regeringen har hävdat i sina skriftliga yttranden, inte begränsas under samma villkor som dem som anges i artikel 6 i beslutet. Den turkiske medborgare som har tillerkänts sådana rättigheter förlorar dem varken på grund av frånvaro från arbetsmarknaden till följd av ett fängelsestraff om tre år eller för att han inte längre har rätt till bosättning, som är en förutsättning för den tidigare förvärvade rätten att ta anställning enligt artikel 6.1 i beslut nr 1/80 (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Aydinli, punkt 31).

27 Det skall avslutningsvis konstateras att artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 inte skall tolkas så att den endast avser minderåriga barn till turkiska arbetstagare som tillhör den reguljära arbetsmarknaden i värdmedlemsstaten och inte myndiga barn till sådana arbetstagare.

28 Någon sådan åtskillnad görs inte i artikel 7 andra stycket. En sådan tolkning skulle dessutom beröva andra stycket en stor del av dess innehåll. Det skall slutligen erinras om att artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 även skall tillämpas med avseende på en myndig person som är barn till en turkisk arbetstagare som tillhör den reguljära arbetsmarknaden i värdmedlemsstaten (se i detta avseende domarna i de ovannämnda målen Cetinkaya, punkt 34, samt Aydinli, punkterna 22 och 23) och att den ordning som gäller enligt andra stycket i artikel 7 inte skall tolkas strängare än första stycket i samma artikel (se ovan punkterna 22–24 i denna dom).

29 Mot bakgrund av vad som anförts ovan skall första frågan besvaras så att ett myndigt barn, som har avslutat en yrkesutbildning i en medlemsstat och som uppfyller villkoren i artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80, till en migrerande turkisk arbetstagare som lagligt har arbetat i mer än tre år i denna medlemsstat, inte förlorar

den rätt till bosättning som följer av rätten att anta erbjudanden om anställning enligt ovannämnda bestämmelse — utom i de fall som avses i artikel 14.1 i beslutet — eller när denne lämnar värdmedlemsstaten för en avsevärd period utan legitima skäl.

*Den andra tolkningsfrågan*

30 Det framgår av hänskjutandebeslutet att den andra tolkningsfrågan endast har ställts för den eventualitet att den första frågan besvaras jakande.

31 Mot bakgrund av svaret på den första frågan är det följaktligen inte nödvändigt att besvara den andra frågan.

**Rättegångskostnader**

32 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

**Ett myndigt barn, som har avslutat en yrkesutbildning i en medlemsstat och som uppfyller villkoren i artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 av den 19 september 1980 om utvecklingen av associeringen som antagits av det associeringsråd som inrättades genom avtalet om en associering mellan Europeiska ekonomiska gemenskaperna och Turkiet, till en migrerande turkisk arbetstagare som lagligt har arbetat i i mer än tre år i denna medlemsstat, förlorar inte den rätt till bosättning som följer av rätten att anta erbjudanden om anställning enligt samma bestämmelse — utom i de fall som föreskrivs i artikel 14.1 i beslutet — eller när denne lämnar värdmedlemsstaten för en avsevärd period utan legitima skäl.**

Underskrifter